

Idősödünk? Hogyan vegyük kezünkbe a jövőnk irányítását? Getting older? How to take charge of your future

Ahogy idősödünk, gondolkoznunk kell arról, hogy körülményeink megváltozása milyen hatással lenne életünkre? Mit jelentene például, ha az élettárs legyengülne vagy rokkanttá válna? Mi történne, ha Ön már nem bírna kocsit vezetni? A közlekedés közel van-e, vannak-e a környéken közösségi szolgáltatások ha támaszra szorulna, vagy e tekintetben jobb helyen is lakhatna?

Tény és való, hogy az öregedés során az egészségünkre vagy jólétünkre vonatkozó döntő-képességünket néha betegség, pl. szélhűdés vagy dementia (a szellemi képességek mara-dandó hanyatlása) befolyásolja. Az idős emberek zöme azt szeretné, ha ilyen esetben rokonok hoznák meg helyettük a szükséges döntéseket. Ez azonban nem mindig alakul jól, különösen nem, ha nincs közelben lakó családtag, vagy ha a rokonok eltérő véleményrel vannak a teendőkről.

Miért ajánlatos előre tervezni?

- Egyeseknek határozott véleményük van arról, milyen gyógykezelésbe egyeznek bele, mibe nem. Mások úgy érzik, hogy nem kívánnak további kezelést, amikor pl. annyira betegek, hogy már a szeretteiket sem ismerik meg.
- Nem szabad a döntést túl későre hagyni, ez igen fontos. Amikor elvesztette szellemi képességeit, túl késő annak az illetőnek a kijelölése, aki Ön helyett dönthet. Jogilag csak addig nevezheti ki azt, aki Ön helyett dönt majd, amíg még meg bírja érteni, hogy mit ír alá.

Milyen fajta tervet készíthet már most?

- **Közölheti ismerőseivel, milyen nézetei vannak a gyógykezelésekről.**
Arra az esetre, ha esetleg betegség gátolná a gyógymódhoz való hozzájárulásban, biztosítsa azt hogy családtagjai, közeli barátai, a gondozója (amennyiben lenne), vagy az orvosa tudják az Ön kívánságát. (Amikor valaki túl beteg, hogy a gyógykezeléshez hozzájáruljon, az orvosok a férjtől, feleségtől, vagy élettárstól kötelesek a hozzájárulást megszerezni. Egyedülállóknak esetében, akiknek nincs társuk, de van fizetetlen gondozójuk, mint pl. egy rokon, vagy barát, aki gondoskodik róluk, az orvos ezzel a gondozóval beszélne meg az ügyet. Ha gondozó sem lenne, az orvos egy közeli baráttal vagy rokonnal beszélne).

- **Kinevezheti azt, aki Ön helyett dönt majd egészségi kérdésekben**
Ha biztos akar lenni abban, hogy súlyos betegsége esetén az orvosok Ön helyett egy adott személlyel (rokonal vagy jóbaráttal) beszélnek meg a szükséges döntéseket, kinevezheti ezt a személyt "állandó gyámként", azaz "enduring guardian"-ként. Ezt egy jogi irat aláírásával teheti meg. Ez az irat felhatalmazást biztosít az illetőnek, hogy orvosi kezelésre vagy életformára vonatkozó döntéseket hozzon Ön helyett, ha Ön erre már nem lenne képes.

- **Kívánságait írásba foglalhatja**

Eljövendő gyógykezelésére vonatkozó kívánságai előzetes írásba foglalását "előzetes egészségügyi iránymutatásnak" nevezik, azaz "advance health care directive"-nek, ilyen módon az orvosoknak utasítást adhat időnek előtte. Feltéve, hogy az iránymutatás elég frissen készült, az orvosok kötelesek azt tiszteletben tartani, amikor az Ön gyógykezelését mérlegelik. Mivel a jövőbeli gyógykezelésre vonatkozó véleménye az idő során megváltozhat, ajánlatos a direktívákat időközönként ellenőrizni és azok időszerűségéről rendszeresen meggyőződni.

Hol lehet többet megtudni?

- Az állandó gyám, ill. enduring guardian kinevezésének módjáról ügyvédtől, vagy egy közösségi jogi tanácsadó központtól kérhet felvilágosítást.
- Orvosától, vagy egy közösségi ápoló nővértől kaphat tanácsot, hogyan kell az előzetes egészségügyi iránymutatást ill. advance health care directive-t elkészíteni.
- Az Alzheimer Egyesülés (több nyelven) felvilágosítással szolgál demenciában (szellemi képességek maradandó hanyatlásában) szenvedő személyeknek és családtagjaiknak a (02) 9805 0100 vagy a 1800 639 331 telefonszámokon.
- A Transzkulturális Öreggondozó Szolgálat (02) 8585 5000 a hasonajkú, vagy hasonló kulturális ill. vallási környezetből való személyeket segíti egy helyre elhelyezni idősek ápoló otthonába.
- Az Idősek Felvilágosító Szolgálata a 13 12 44 telefonszámon információt ad, milyen szolgáltatások állnak rendelkezésre az idősebbek számára az Ön lakóterületén. Ha angolul kell telefonálnia, a hívást elvégezheti a Fordító és Tolmácsszolgálaton (TIS) keresztül a 131 450 telefonszámon. Saját nyelvén további egészségügyi felvilágosítást a Multikulturális Kommunikáció honlapján a <http://mhcs.health.nsw.gov.au> címen találhat.